

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 .
 Kélyben házas korva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
Egész utáni napok kivételévelBeszerzés és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A szerkesztőség kérések visszaszállítását
vagy megfizetését nem vállalja.Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egész évben ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, febr. 3

Ki az ur a házban?

Köztünk maradjon a szó, magyar ember vagyok testestől-lelkestől. Nem ünnepi magyar, hanem mindennapi, ki ebben az érzésben kelek, fekszem, élek és mozgom. Köztünk maradjon a szó.

Hogy miért mondom ezt csak így zártkörűen, miért nem ütök a mellemre s nem úgy kiáltom, hogy magyar vagyok, hát annak az az oka, hogy kerülöm a kellemetlenséget.

Nem a mellem volna gyöngye, hogy oda üssek, mikor a magyarságomra hivatkozom, hanem a hátam nem bírná ki, mert az okvetlenül nagyobb ütést kapna ezért a hivatkozásért.

Ne gondolja pedig senki, hogy ez tréfa. Késérű igazság ez.

Lamennais Felix, ez a ragyogó tollu ábrándozó írja, hogy egy anya szabadnak akarta szülni gyermekét és ment országról-országra s a hol megpihenni akart, mindenütt talált valakit, a ki azt mondta, ez a föld az enyém. És elpusztult az anya a fáradságtól, de szabad földet nem talált.

Igy vagyunk mi is a mi magyarságunkkal.

Ott a nemzeti erő és hatalom szimbóluma, a hadsereg.

Menj oda magyarom, üss a melledre — én magyar vagyok.

A második ütést rögtön megkapod, itt

nem szabad politizálni — mars! Te mégysz az uniformisod ott maradj.

Menj északra, üss a melledre és megtanulod, hogy ott fenn a magyar nem ember, mert kiverte a tót a házából: menj keletre s a havasok lavinája szakad rád, ha magyarkodol. Emeld fel a nemzeti zászlót délen s letépik a hármast a zászlóról, nyelét pedig a hátadra verik. Szólj itt az áldott alföldön, hol a rög is magyar és a reakció vádját csapják árva fejedhez, mert »fajmagyarkodol.«

Küldgyünk, belpolitikánk, kereskedelmünk, ugyan miben magyar?

Hát mikor magyarságom emlegetem, ezért mondom, hogy köztünk maradjon a szó.

Valamikor régen nem így volt.

Ur volt a magyar a maga portáján. Nemcsak a salva gvardiában, hanem a magyar szent korona összes határáig.

Ma eluszott a salva gvardia s utána ment az uraságunk is.

Csak úgy élünk, mint az eladósodott, züllő földesur. A nevén még a birtok, de csak névleges a birtok, az árendás már rakosgatja a padlásra a család ősi képeit, a parkban birkaólakat épít, cselédek, szomszédok elhordanak a kerítésből egy-egy darabot, elszántanak a mesgyéből, nincs már ura a határnak, mert nem ur az, a kinek pénze nincsen.

Igenis! nem ur az, a kinek pénze nincs és kérdelek dicső fajom! melyikötöknek van rendben a szénája, melyiknek van pénze? Neked gazda, neked iparos, neked hivatalnok, fajomnak gerincze, keze,

lába te? Van a börziánernek, bankárnak, gyárosnak.

És magyar a bank, a nagyipar s a börze?

Nos hát a kinek pénze van, az az ur s neked magyarom csak adómegintésed van, enélkül pedig könnyebb megélni, mint ezzel uraskodni.

E konkluziónál tűnik ki a nagy Széchenyi zsenialitása, ki egész népszerűségét koczkára vetve, előbb akarta gazdaggá tenni a népet, aztán szabaddá s ez magyarázza meg a katasztrófát, mely Döblingbe vitte, midőn látta, hogy szabaddá lett és koldus maradt a magyar.

Majláth gróf a Széchenyi-lakomán az anyagi függetlenséget hirdette a szabadság alapjául, és igaza van.

Harminczhat év keservesen megtanított ez igazságra, hogy koldus felszabadítva csak szabad koldus lesz, de szabad nemzet nem.

És csakis az lehet a helyes magyar politika, mely akadémikus értékű, ostoba jelszavak félredobása után az államalkotó magyar faj anyagi boldogulását, ha kell kivételes törvényekkel is előmozdítja s a boldogulás útját mindenféle utonállás ellen megvédi.

A ki e politikában velünk van, az a mi atyánkfia bármily nyelvű vagy vallású is, de a ki nem gyűjt velünk, az szétszór, az ellenség, még ha minden őse magyar volt is.

Tiszta bor volt a Széchenyi-serlegben. Kóstolj belé magyar nép, szálljon tüze minden csöpp véredbe s aztán — előre!

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A magyar költőnk.

Összegyűjtötte és a Kath. Szabad Liceum 1903. év február hó 1-én tartott matináján előadta: Kovács Főcsé m. kir. honvédfőhadnagy.

Ha a legnemesebb művészetnek, a költészetnek, szent berkeiben elbolyongunk, lugszáiból gyakran hallunk édes, tiszta, üde hangokat, melyek «szép szellem» ajkairól szállnak felénk.

A magyar költészetnek is megvannak a maga szép szellemei s örömmel és büszkén mondhatjuk, hogy hölgyeink irodalmunk minden korszakában, bőven kivették részüket a költészet nyújtotta dicsőségből.

Némely szigorú kritikusok, a nő költészetét nem méltányolják ugyan értéküknek megfelelően, — s ezeknek szinte meggyőződésük, hogy a nők nincsenek a költészetre teremtve. Pedig, ha a költészet — céljának megfelelően — «eszményítés», — akkor senki sincs inkább költővé predestinálva, mint éppen a nő, kiről megíratott: «Azért van, hogy mindent eszményítsen». Azt hiszem, hogy nem is annyira a belső tartalomért, mint inkább a külső alakért, a versformáért, a vers technikájáért emelték a kritikusok e vádat. Erre kétségkívül joguk is volt. Ma már azonban e vád elesik, mert hisz a verset nem csupán a csengő-bongó rímek, a könnyen lebegő rithmus teszik igaz verssé s

versnek szépségei, nem a külső technika útján szivárognak lelkünkbe, hanem a beltartalom, a gondolat és érzés emelkedettsége és fenkölsége teszi a verset igazán vonzóvá, becsessé és művésziévé.

Irodalomtörténetünk fényes tanúságot tesz, egyrészt költőink irodalmi becsü műveiről, másrészt arról a szerepről, melyet ők irodalmunk minden korszakában elfoglaltak.

Igy mindjárt költészetünk ébredését követő korszaknak, helyesebben a XVII. század irodalmának egy asszony egyedüli valódi lyrikus költője. Egy asszony, Gróf Pekry Lőrinczné kellett ahhoz, hogy e század emberei között, a mély szívhez szóló érzések hangját megzendítse, s költészetünket kiragadják, az akkor annyira magasztalt elmélkedés és philosophia köréből.

A XVIII. század költőnői triasza, mint egy aranyos sugar húzódik át költészetünkön. E költőnk bizalmas költői levelei, kedélyes csevegésként hangzó versei, méltán kivívják elismerésünket és bámulatunkat.

A XIX. és jelen századunk szintén bővelkedik költőnkben, kikre az irodalomtörténet során, majdan méltó büszkeséggel tekinthet vissza az utókor.

A nők költészetének tárgyát, itt-ott felbukkanó elmélkedésen és a természet szépségeinek magasztalásán kívül, főleg az emberi szívnek két legszebb, legmagasztosabb és legnemesebb érzése képezi, és pedig: a «vallásosság» és a «szerelem».

A magyar költőnk között talán egyetlen

egy sincs, kinek verseiből akár közvetlenül, akár közvetve, akár nyíltan, akár burkoltan e két érzés egyike elő ne törne. Még a klasszikusnak nevezett Dukai Takács Juditnak verseiből is gyakran, bár homályosan, e motívumok egyike vagy másika csillámlik ki.

De hisz kell! hogy annak a rendkívül érző női szívnek, gyakran névtelen vágyai, egy irányban, egy pontban találjanak megnyugvást, s lehet-e ez más, mint a hit, mint a «vallás»?!

Másrészt, az a könnyen lobbanékony szenvedélyes női szív, önkénytelenül keresi azt, ki őt megérti, ki lényének kincseit méltányolni tudja, csapongó édes vágyaiban a legboldogabb halandóvá avatja; s mi lehet ez a nőre nézve más, mint a «szerelem».

Hozzon ez érzés boldogságot avagy boldogtalanságot! — ha a költőnő lantja megzendül, legtöbbször szerelemről szól.

A különbség tán csak az, hogy míg a boldog szerelem dythyrambjai magasztalnak mindent mit a költőnő szeme lát, mert hisz ez érzésben, a boldog szerelemben, édenkert reá nézve a föld; — addig a boldogtalan szerelem lantosságának költészetét, szerelmének elsiratása, csalódásának elpanaszlása, kétségbeesésének ecsetelése hatja át.

Költőnk közül az első, ki irodalomtörténeti megörökítésre és nevezetességre is tett szert: Gróf Pekry Lőrinczné született báró Petróczy Kata Szidónia volt.

E nőt az akkor folyó nemzeti szabadságharcunk, kurucz harcok hőseihez benső rokoni

A magyar-csékei választás.

Alig érkezett meg néhai *Fassie* Tódor magyar-csékei országgyűlési képviselő halálhíre, nyomban megindultak a kombinációk, korteskedések az új választásra. Akad önjelölt, aki önmagát lépteti fel s már is kapacitálják a választókat.

A legkomolyabb jelölt *Papp* János megyei főjegyző, akit már egy ízben fel akart léptetni a választók bizalma, de *Papp* János nem fogadta el a jelöltséget.

Tegnap a kerület választóinak színe-java kereste fel *Papp* Jánost s ismét felajánlotta a képviselőjelöltséget. Mint értesülünk, *Papp* János a jelöltséget elfogadja s szabadelvűpárti programmal lép fel.

Megválasztása által elégtételt szolgáltatna a vármegye ezen régi, kiváló főtisztviselőjének a csékei kerület azért a mellőzésért, amelyben a mostani alispáni szék betöltésénél részesítik.

Papp Jánoson kívül egész sereg nevet hoztak forgalomba.

Dr. *Dési* Géza ügyvéd, aki a múlt választáskor már fel akart lépni, ismét szerencsét próbál s hír szerint már kiutazott a kerületbe, hogy híveket toborozzon. Szabadelvű párti programot vall, — pedig kilépett a szabadelvű pártból.

Nagyon erősen tartja magát a hír, hogy *Mangra* Vazul g. kel. püspöki helynök is fel lép a magyar-csékei kerület képviselőjelöltjéül, szabadelvű párti programmal.

Igy a szabadelvű pártnak három híve lenne a jelöltek között, ami megerősítené az ellenzék állását s megkönnyítené a győzelmét.

A 48-as függetlenségi pártnak szintén több jelöltjét emlegetnek.

Dr. *Kovács* Dénes budapesti hírlapíró, aki a legutóbbi választáson nagy pártot gyűjtött maga köré, mint az orsz. függetlenségi párt hivatalos jelöltje, újból fellép s a napokban leutazik a kerületbe.

A másik ellenzéki jelölt *Szokoló* Tamás, akit a nagyváradi függetlenségi párt emberei óhajtanának bejuttatni a képviselőházba.

Rövid egy hónapon belül megejtik a vá-

lasztást s eldől, hogy a sok jelölt közül ki ül a *Fassie* örökébe.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 3.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Az irományok során elnök kegyeletes szavakkal elparentálja *Fassie* Tódort, a magyar-csékei kerület képviselőjét, aki február 1-én hirtelen elhunyt. 1889 óta volt tagja a Háznak s úgy az itteni működése, mint különösen — bár román ajku volt — a magyarság terén szerzett érdemeiért indítványozza, hogy emlékéét jegyzőkönyvileg örökítsék meg. (Helyeslés.)

Bemutatja *Janics* Imrének, a nyitrai kerület képviselőjének lemondó levelét. Az elnökség mindkét kerületben intézkedni fog a választások iránt.

Az interpellációs könyvek felolvasása után a napirend következett:

az ujonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Wolfner Tivadar: A javaslatok mellett szól. Mint tüzér tiszt be akarja bizonyítani, hogy helytelen az ellenzék amaz állítása, hogy a javaslatok csak hiábavaló újabb terheket rónak a nemzetre.

Szakszerűen részletezi a tarackkötetek és tüzérség fejlesztésének szükségességét és fontosságát, valamint a modern hadseregnek törekvéseit a tüzérség reformjának terén. Megszavazza a törvényjavaslatot, nehéz szívvel bár, de a hadsereg védelmi képességének fenntartása érdekünk nekünk épen úgy, mint érdeke az uralkodónak és a nemzetnek. (Helyeslés jobbról.)

Kapottsfy Jenő: A közös hadsereget, mint intézményt támadja. A magyar közjogból nem folyik, hogy a felség oly jogokat gyakorolhasson, amelyek a magyar nyelv el nem ismerésével járnak. Pedig arra szokott hivatkozni a honvédelmi miniszter ur, hogy az 1867. törvények a királynak tartják fenn mint felségjogot a hadsereg nyelvének megválasztását. Ilyen törvényt azonban nem tud. Azt sem tartja helyesnek, amit Hieronymi mondott, hogy t. i. a nyelv tisztára csak fegyelmi kérdés. (Ugy van! a szélsőbalon.) A magyar nemzet had-

seregében semmiféle szempont kedvéért sem áldozhatja fel a magyar nyelvet. (Ugy van! a szélsőbalon.) Magyar hadseregben magyarnak kell lennie a vezényletnek. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Nem csodálja, hogy a közös hadseregben kevés a magyar tiszt, hisz a felsőség minden módon rajta van, hogy ez ne is változzék, nem is akarja, hogy a magyar tiszt állomány szaporodjék. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az önálló magyar hadsereg felállítását nem hadászati, de politikai szempontból ellenzik oda-fönt. A nemzeti hadsereg felállítása másba nem ütközik, mint a korona akaratába. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Áttér ezután a hadügyminiszteri kérdésre. (Halljuk.)

A volt hadügyminiszterről, aki 8 éven keresztül vezette a hadügyet, az ő saját lapja a Reichswehr azt írta legutóbb, jellemezvén őt, hogy erőszakos volt, fittyet hányt a parlamentnek, sajtónak. Ezt a férfiut a miniszterelnök úgy búcsúztatta el tőlünk, mint aki barátja volt a magyarnak. Így mutatták be utódját is, pedig hát az sem lesz külön, mint az előd. (Ugy van! a szélsőbalon.) Élénk emlékeztünkben van még az az eset, midőn elrendelték volt, hogy a magyar nyelvet a tisztok kasszinókban és általában társalgásként ne használják és a könyvtárakban magyar nyelvű könyvet ne tartsanak. — (Mozgás a szélsőbalon.)

Fejérváry Géza báró: Az nem igaz!

Kapottsfy: A javaslatot nem fogadja el. Határozati javaslatot nyújt be, hogy addig is, míg az önálló magyar hadsereg behozzatatik, a vezénylet nyelve magyar legyen. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Hentaller Lajos: A javaslatokat nem fogadja el pénzügyi és gazdasági szempontokból, mert több katonai terhet róni a nemzetre nem szabad. (Ugy van! a szélsőbalon.) A honvédség a nemzetnek eszménye volt mindig, de olyan ferde helyzetbe juttatták azt, mely egészen eltér attól a hivatástól, melyet tulajdonképen teljesítenie kell. A közös hadsereg egy választalat képez a korona és nemzet között. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Nem barátja az állandó hadsereg intézményének. Ez csak kiszívja a nép erejét. Ő a miliciának barátja. Minden falunak, városnak legyen meg a maga katonasága. Az ifjakat már zsenge korukban tanítsák meg a fegyverforgatásra és fejlődésük szerint fejlesszék azt. Ha egy ilyen hadserege lesz az országnak, akkor nem kell félnünk senkitől, ez sokkal erősebb biztosítéka lesz az országnak, mint

kötélékek fűzik. Bátyja Thökölynek hadvezére és diplomatája, atyja Erdély első embere és a fejedelem kiváló híve volt.

Édes anyját korán elveszté, atyjának politikai szereplése miatt, árvaságát bujdosásban volt kénytelen tölteni. Így került Erdélybe is, hol férjét, egyik legderékabb daliát, gróf *Pekry* Lőrincz tábornokot megismerte. Házasságuk eleinte boldog volt, később azonban, a megpróbáltatások egész sora érte. Fogság, bujdosás, vagyoni pusztulás egymásután zúdultak reá.

Férje egy ideig Apafy börtönében sinlik, honnan kiszabadulván a boszútól égve mindent feláldoz haragjának. Labanczvá lesz, vallást cserél, majd régi zászlója és fegyveres társai ellen fegyvert ragad. Sőt megfélekedzik férji kötelességéről és hűtlenné lesz ahhoz a szerencsétlen asszonyhoz, ki később annyit szenvedett miatta.

E csalódás fájdalma ellen *Petrőczy* Kata a költészetben keresett némi enyhülést, s csalódásai tették őt költővé.

A jó feleséget és anyát, a szerelem és szeretet gondjai, a csalódás fájdalma bántják, azért fordul énekekben versekben az Istenhez, kitől vigaszt s megnyugvást vár.

Majd pedig a természethez fordul bánatában s így sóhajt fel:

Szánjatok kösziklák, erdős kies puszták
Bánkódjatok én rajtam,
Szánjatok meg kérlek, mert jaj, búban élek,
És im, mire jutottam!
Mezők szép virági, vizek szép folyási
Könnyezzetek én rajtam.

Versei az «ózdí» kastély könyvtárában csak kéziratban maradtak reánk.

E kéziratokból ismertette azokat *Thaly* Kálmán, mint egy fájdalomban gazdag, nemes lelkű vallásos asszony lelkének emlékeit és e századnak legbecsesebb lyrai költeményeit.

Ő volt az első magyar költőnőnk és majdnem száz év mult el, míg a «keszthelyi Helikon» ünnepélyeken 1814. év körül ismét feltűnt egy előkelő szép leány mint korának neves költőnője, *Berzsenyinek* nejeről közeli rokona: *Dukai Takács* Judit, irói néven «Malvina».

Első versét, még mint gyermekleányka írta. Egész önkéntelenül fakadtak fel lelkéből a versek. Atyja éppen nem volt otthon, anyja beteg feküdt, mikor a kis leány gyorsan papírra vetette az első zsenjét.

Atyja, a szobába lépve versíráson érte a kis leányt, ki alig tudta zavarát leküzdeni. Atyja azonban leányát nem tiltotta el a versírástól, sőt örömszókok között buzdította őt, annak folytatására.

Időközben meghalt szerette édes anyja s az anyátlan ház gondjai az ő fiatal vállaira nehezültek.

Jó gazdasszony és költőnő! Kissé furcsán hangzik, pedig mint önéletrajzában írja, legkedvesebb foglalkozása volt, a fonás és varrás s verseinek nagy részét, rokkájának pergése mellett készítette.

A mindjobban fejlődő költőnő dicsőségének tetőpontját a keszthelyi «Helikon» ünnepélyein érte el; hol olyannyira feltűnt felolva-

sásaival és verseivel, hogy csakhamar országos költői hírré tett szert.

Itt ismerkedett meg későbbi férjével, kihez önélet-leírása szerint, nem ugyan első szerelemittasult boldogságával ment nőül, de sorába belenyugodott és haláláig szerény boldogságban élt férjével.

Verseit kéziratban és helikoni felolvasásából ismerték, néhányat kivéve, melyek a mult század huszas éveiben, egyes folyóiratokban jelentek meg, de összegyűjtve mindezideig nincsenek.

Dukai Takács Judit lelkes, eszes nő volt, ki korában irótársnői között legnagyobb hírnevet szerzett, s kit a mult század második és harmadik tizedében az irók és nem irók tüntető hódolattal rajongtak körül. — Költeményein az akkor uralkodó klasszikai stílus s különösen a vele rokoni viszonyban levő *Berzsenyi* tanulmányo ása látszik.

Szerelmi dalt keveset találunk versei között, *Berzsenyi* erőteljes műzsjának hatása alatt, e gyengéd érzelmek, mintha kisszerűnek tüntek volna fel előtte, s ha irt is e fajta költeményeket, gondosan rejtette. Inkább a csendes házi boldogságot festi, egyszerű, bájos, igaz hangon, mikor például így énekel:

Óh! mely édes akkor nyugalma lelkemnek,
Ha tisztából semmit elmúlni nem hagyok.
Kellemes körében kis házi népemnek,
Érzem, hogy feleség s édesanya vagyok.

E korban a költészet vonzó ereje többeket is magával ragadott s a «szép szellem»

a közös hadsereg. A néphadsereg felállítása az adózó polgárságra is üdvösebb kihatású lesz. (Ugy van! a szélsőbalon.) A katonai terhek emelése alatt az egész nemzet nyug. Hallatszának jalkiáltásai. Kérvényekbe foglalták azokat. Itt fekszenek előttünk. Felolvas néhány szemelvényt belőlük. De hát mi jogon állanak elő ezekkel az újabb követelményekkel? Tettek-e a mi érdekünkben valamit valaha? Soha semmit. (Ugy van!)

Ausztriában a fátum nagy változásokat fog előidézni, mert nemsokára össze fog roppanni az a birodalom.

Határozati javaslatot nyújt [be, utasítsa a Ház a pénzügyminisztert, terjesszen elő kimutatást arra nézve, hogy az utolsó 10 év óta hány polgár fizette meg önként az adóját és hányon kellett erőszakkal behajtani. (Helyeslés.)

Elnök: Az ülést 1/2 2-ig felfüggeszti. 1/2 2 órákor fog kisorsóztatni az összeférhetlenségi zsűri Györffy Gyula ügyében. Intézkedett az iránt is, hogy ez ülés nyilvános legyen s azon a nagyközönség is résztvehessen. (Helyeslés.)

Szünet.

Szünet után 10 szóval 2 ellenében kimondották az összeférhetlenséget, 11 szóval 1 ellen pedig kimondották, hogy nincs rossz hiszeműség a szóban forgó dologban.

Ezután az ülést elhalasztották.

Széchenyi emlékezete.

Hagyományos szokás szerint tartotta meg f. hó 2-án a Nemzeti Kaszinó a Széchenyi-lakomát, amelyen *Majláth* József gróf a kiváló szociál-politikus mondta az ünnepi beszédet.

A nagyhatású emlékbeszédből adjuk a következőket:

Széchenyi azt hangoztatta, hogy bajaink és elmaradottságunk okát nem egyedül állami függetlenségünk hiányában, de nagyjából önmagunkban kell keresnünk, még pedig a folytonos és kitartó szellemi és anyagi munkálkodásra nehezen hajló és államjogi átalakulásokért nem igen rajongó természetünkben, éppen ezért tette kelve, anyagi eszközeink felhasználásával szellemi haladásukat is fokozva, kell a nemzet emelkedését előidézni. O azt tartotta tehát, hogy az *anyagilag lényen való komoly haladás képes minket csak az európai családok körében faji sajátosságaink megtartá-*

sával modern nemzeté átalakítani. Ezzel azután állami önállóságunk is befog következni.

Ma, midőn a letűnt lélekemelő korszak éles közdelmeinek heve már nem érint bennünket, nyugodtan elmélkedhetünk Széchenyi István közgazdasági jelentősége felett. Ha műveit, de különösen a »Hitel«-t olvassuk, értjük, hogy az nemcsak meglepetést keltett, de forrongást is idézett elő. Értjük, hogy az abban lefektetett reformokat keresztül is akarta vinni, de lasan és fokozatosan. Azt is értjük, hogy a »Hitel« eszméitől felkeltett események váratlan meglepő és hatalmas következményei öt megijesztették. Mint vészkiáltás hangzik a többi közt az a mondása: *Magyarországnak kereskedése sincs!* Vagy nem a helyzet fölisméréséről tesz-e tanúságot a következő mondása: »A magyar birtokos szegényebb, mint birtokához képest lenni kellene!« vagy nem áll-e az a drasztikus mondása, hogy: »A magyar szép ökröt Magyarországon csak láttuk, Bécsben pedig eszik.« Széchenyi ismerte földrajzi fekvésünket, azért írta a »Világ« című művében: »Nem mindig napnyugat, de végre napkelet legyen eszünkben!«

Kereskedelmünk mai állapotában sem a magyar ipari, sem a magyar mezőgazdaságot nem bírja szolgálni és vezetni. Viszont ezek sem bírják azt táplálni és megerősíteni, kereskedelmünk csak *közvetítő jelleggel bír, magyar és nemzeti kereskedelmünk csak akkor lesz, ha kereskedőink magyarok lesznek és ha önállókká válnak*, de ezt csak akkor bírják megtenni, ha ők az állam és a társadalom támogatása mellett a mezőgazdasággal karöltve, erőik alapját önmagukban találják meg.

Szép és nagy hivatása van a *nemzeti kereskedelemnek!* Ez vetné meg Magyarország alapját is! Fájdalom, Magyarországon a kereskedelem épp oly tökeszegény, mint a többi termelési és kereseti ágak és ha Széchenyi István, ki már 70 év előtt hangoztatta, hogy gazdag nép fejlett és nemzeti kereskedelem nélkül korunkban nem képzelhető, megjelenne közöttünk, népszerűségét feláldozva, ismét csak hibákra figyelmeztetne bennünket. Ha Széchenyi István most megjelenne közöttünk, csodálkoznék azon és mélyen elszomorodnék, hogy mily *ellentét van az egyes termelési ágak közt* Magyarországon, mert tudta ő, hogy ezeknek egymásra való kölcsönhatásától függ nemzetünk anyagi boldogulása és jövője.

Kétszeresen áll ez ma, midőn gazdasági lét vagy nem lét előtt állunk. Ezek az ellentétek nem volnának, ha kereskedőink, iparosaink és mezőgazdaságunk Széchenyi István szellemével behatóbban foglalkoznának, bölcs

csalódás emlékét zengi rövid négysoros versében:

Szenvedj szivem, szenvedj! — Kerüld szólni,
Az igazság nem tud panasolni,
Tisztelj meg majd azzal egy sirboltot,
Hogy nem tudta senki, itt, mi bántott.

Költőnőnknek e csalódás után minden viharos szenvedélye hirtelen bizarr szeszélylyé vált s az öt körülserelő kérői közül a leg-rutabbnak nyújtotta kezét, csak azt kötve ki, hogy az szerelmet ne kívánjon tőle. Ily házasság csak boldogtalan lehetett!

Férfjétől nagyrészt külön élt Kolozsvárt, ahol különcködéseiről ismerték. Később jóvátette férje iránti ridegségét s mikor veszélyes betegségének hitét vette, hozzá sietett és két éven át, a halál percéig önfeláldozólag ápolta.

Ezután az özvegygé lett Ujfalvy Krisztina visszavonult falujába, hol az áldott, csöndes magány megnyugtatója lett.

Meghasonlott szív, elhibázott élet! Kelle ennél alkalmasabb forrás a pesszimizmus költészetének!

Költeményei szívének fájdalmas költészetét lehelik, telve igen sok és mély érzéssel, Versét, mind a fájdalom, a keserűség, olykor a guny hangulatát fejezik ki. Lyrája bár kevéssé változatos, hangja igazi lyrai hang. Nyelvezetre és formára nézve még a XVIII. század izléséhez tartozik.

(Vége köv.)

tanai, magaslatos példája után indulnának — mint ő mondá — ha egy időre felhagyva az agitacionális kérdésekkel, az anyagi érdekek kifejtését tennék politikájuk tengelyévé és a körül forognának.

Katholikus Szabad Liceum.

A vasárnapi kath. szabad liceumi előadás sikere méltó volt az előbbiekhöz. A közönség ismét zsufolásig megtöltötte a főgimnázium dísztermét, s igaz élvezettel hallgatta a műsor szebbnél-szebb pontjait.

A főgimnázium tudós igazgatója, *Novotny* S. Alfonz volt az első felolvasó. *Lourdesi emlékek* címmel nagyszabású tanulmányt olvasott fel Lourdesről, a melyben költői lendülettel emlékezett meg lourdesi utjáról és Lourdesnek csodás történetéről. A közönség a kiválóan érdekes felolvasást mindvégig feszült figyelemmel hallgatta, s végül zajosan megéljenezte. A dolgozatot legközelebb egész terjedelmében közölni fogjuk.

Két bájos gyermek következett ezután: *Dániel* Lajoska és *Dániel* Laczika. Nyolczkilencz év körül lehetnek, a kiken bájosan áll a lányosan fehér ruha, s a simára fésült haj. De a mint a zongorához ültek, a beczező mosolyok egyszerre meglepetéssé váltak. Olyan preczizitással és erővel játszott a két fiúcska, hogy akárhány felnőtt hangversenyzőnek is becsületére vált volna. *Bánk-bán* nyitányát adták elő érzéssel és korukhoz képest meglepő technikával. Az egész közönség ugy érezte, mintha saját édes gyermekeit hallgatná, s a mint a remek nyitány utolsó akkordjai elhangzottak, viharos tapsok és éljenek hangzottak fel az egész teremben. A *Dániel* fiúcskáknak ez nem első szereplése; Aradon már hangversenyeztek, s elismerés illeti a kath. kört, hogy a kis művészeket Nagyvárad közönségének bemutatatta.

Az utolsó pontnál meg-megdobbant nem egy leányszív, sőt mintha egyik-másik arczon valami kis pir suhant volna át. *Kovács* József, a honvéd hadapródiskola daliás fiatal főhadnagya lépett a felolvasó asztalhoz, s katonás keménységgel, fiatalos hévvel, költői lendülettel tartott szabad előadást a *magyar köllönökről*. Ritka dolog katonát látni a felolvasó asztalnál; s mégis *Kovács* főhadnagya olyan otthoniasan állotta meg helyét a közönséggel, az ezerszemű Caesárral szemben, mintha Isten tudja hányadszor olvasna fel. Az előadás ügyesen kidolgozva és ügyesen előadva, nem tévesztette hatását; odatalált, a hova szánva volt: a hölgyek szívéhez, a kik dicsőítése volt a szép előadás csattanója. A felhangzó viharos tapsok bizonyították, hogy a közönséget a főhadnagya-szónok teljesen meghódította. Az előadást lapunk mai számában közöljük.

A főgimnáziumot zsufolásig megtöltött közönségről ezuttal is lehetetlen teljes névsort adnunk; a jelen voltak közül a következőket sikerült följegyeznünk:

Urhölgyek: Böszörményi Gézané, Böszörményi Tildus, Rácz Gézané, Rácz nővérek, Barabás nővérek, Bodnár Gyuláné, Batty Endréné, Beöthy Ilonka, Csipkés Sándorné, Dániel Lajosné, Dús Lászlóné, Dús Piroska, Ferdényi Olivérné, Ferdényi Irma, Fenyő Simon ezredorvosné, Ficzek Emilné, Ficzek Margit, özv. Fehér Józsefné, Fehér Ilonka, Gaszner Károlyné, Gyalokai Antalné, Gál Sándor századosné, Greffner Emilia, özv. Grunwald Henrikné, Harmathy Károlyné, Harmathy Erzsike és Gizike, Hant Frigyesné, Hacsek Jánosné (Budapest), Heringh Sándorné, Heringh Erzsike, Innaszik Elemérné, dr. Imrik Péterné, Imrik nővérek, Julier Margit, Kiss Elekné, Kugler

meglehetősen divatba jött, úgy, hogy a verselés már nem is tartozott a ritkább női kedvtelések közé. Különösen Dunántúl élt egy csoport verselő, kik között *Kazinczy Klára* és *Takács Teréz* voltak nevezetesebbek. A legeredetibb lyrai tehetség azonban ez időtájt a költőnői triászban szelleme, az erdélyi *Ujfalvy Krisztina* volt.

Kiválóan érdekes, mondhatni problema volt e költőnőnk élete, de problema volt maga az asszony is.

Már kifejlett leány volt, mikor a költői művek olvasása és azok szépségének élvezése után ő maga is kedvet kapott, hogy mindazt dalban kifejezze, ami érzelme s szívében honolt s melyet csakhamar az első szerelem egész szenvedélye, csodás vihara, csapangó reménye töltött be.

Krisztina szeretett; szeretett úgy, a hogy költő sziv szerethet. Szerelmével az erdélyi főrangú családok egyik legelőkelőbb tagját, környezetének legérdemesebb, legdaliásabb alakját boldogította.

Az adatok, melyek e szerelemre világot vetnének, sem nem elég bővek, sem nem elég világosak, s a költőnőnek ez időből nem maradtak versei, melyek e viszonyra magyarázatul szolgálnának. Annyi azonban tény, hogy a hűség megtörtött, a szerelmi eskü csillogó buborék volt s szeretettférfi mással lépett oltár elé. Az ünnepelt, a körülrajongott *Ujfalvy Krisztina* pedig ott maradt egyedül megszégyenülve, önmagával meghasonulva. Ez első nagy

Rózsita, Kugler Mariska, Kiss Ernesztinné, Kiss Andrásné, Kiss Lászlóné, Kiss nővérek, Kovács Béláné, Kovács Emma, Kacsvinszky Andorné, dr. Kovács S. Jánosné, Kovács Kálmánné, Láng Józsefné, Moskovits Miksáné, Mikusay Margit és Irén, pathi Nagy Kálmánné, Olasz Elemérné, Obendorf E. Julia, Petry Gyuláné, özv. Péterffy Istvánné, Papp nővérek, dr. Papp Oszkárné, Papp Cosima és Ella, Peiser Sárika, Peterdy Sándorné, Peterdy Etuska, Rozsly nővérek, Sebessy Béláné, Sebessy Erzsike, Szöke Endre főhadnagy, Szilárdy Ilonka, Stauber Józsefné, Stauber Ida, Székely Irma, dr. Thury Endréné, dr. Tóth Mihályné, Tóth Zsigmondné, Tolnai Vilmosné, Tolnai Jolán, Vucskics Julia, Varró Domokosné, Vidosits Gyuláné.

Notabilitások: Vinkler József v. püspök, Mangra Vazul g. kel. püspöki vikárius, Grócz Béla, Fetser Antal, Nogely István, Tolnai Vilmos, Mayor Miklós őrnagy, Rádl Ödön, Stauber József, dr. Kovács S. János, Novotny Alfonz, dr. Némethy Gyula, dr. Szemethy Géza, dr. Schweiger Ede, Pékánovits Imre, Böszörményi Géza, dr. Vucskics Gyula, Dús László, Makucz Ernő, Lindenberger János, Pálffy Béla, ifj. Kugler Albert, Petry Gyula, Kacsvinszky Andor, Beke Boldizsár, Szmekta Ödön, Vidovics Béla, Varró Domokos, Mayer Antal, Tóth Márton, Beleznay Antal, Burza Károly, Gyalokay Antal, Bozóky Kálmán, Kertész Miksa, Báthory Ferencz, Peiser Károly stb.

A Kath. Szabad Liceum legközelebbi előadását f. hó 15-én tartja. Ez az előadás Leonpély lesz, Ő Szentsége 25 éves pápai jubileuma alkalmából. Szerepelni fognak dr. Wolafka Nándor v. püspök, debreczeni kispap, dr. Némethy Gyula theol. tanár és az Immaculata-zárda növendékei.

UJDONSAGOK.

Fassie Tódor meghalt.

A magyar-csékei választókerület árván maradt. Fassie Tódor, a kerület népszerű országgyűlési képviselője vasárnap Budapesten váratlanul elhunyt.

Már hosszabb idő óta ágyban fekvő beteg volt, de remélték, hogy ha teljesen nem gyógyul is fel, mégis sikerül az orvosoknak elvesztett egészségét némileg helyrehozniok.

A gyászhir nagy részvétet keltett Nagyváradon mindazok körében, akik ismerték az elhunyt derék férfit.

Még alig volt 52 éves.

Pályáját a vármegyénél kezdte, mint esküdt. Később mint ügyvéd Belényesben nyitott irodát. A szabadelvű pártnak már régen buzgó tagja és híve s mint a belényesi szabadelvű párt elnöke szolgálatokat tett a pártnak.

Biharvármegye törvényhatósági bizottságának régi tagja s tb. főügyésze volt s még az utóbbi években is tevékeny részt vett a megyei közéletben.

A képviselői székbe Goldis József püspökké választása után jutott; a legutóbbi választásánál nagy küzdelem után újból megválasztották.

Az országháznak csendes alakja volt s tevékenységét inkább az egyes bizottságokban fejtette ki.

Fassie Pál nagyváradai törvényszéki bíró és Fassie Sándor rendőr alkapitány testvéröket vesztették az elhunytban.

Temetése ma délután lesz a budapesti kerepesi-úti temető halottas házából.

Nyugodjék békével!

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 60 kr.

TAJEKOZTATÓ.

Febr. 4. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

Febr. 8. A nagyváradai kath. kör közgyűlése d. e. 11 órakor saját helyiségében.

Febr. 8. Gazdasági és iparbank közgyűlése.

Febr. 8. Biharmegyei Kereskedelmi ipar és terményhitelbank közgyűlése.

Febr. 12. Vár si közgyűlés d. u. 8 órakor.

Febr. 15. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése d. e. 11 órakor a vármegyeházán.

Febr. 15. Kath. Szabad Liceum előadása.

Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.

Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély).

Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.

Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* **A villamos világítás előkészítése.** A villamos világítási bizottság tegnap délután ülést tartott **Bordé** Ferencz főjegyző elnökelete alatt, amelyen jelen voltak: Schöpllin Agoston, Gerő Armin, Dús László, Kőszeghy József, Medgyes Ferencz, a Ganz-czég főmérnöke és Altnöder Béla jegyző. Megállapították, hogy a villamos világítás vezetékeit a vasutól az irgalmas rend házáig oszlopokon, innét a Szent László-térre, továbbá Kossuth-, Zöldfa-, Telek-utca belső részén kábellel vezetik; Szent János-utczán tetőtartókon, Kert-utczán pedig falitartókon vezetik az áramot, az összes többi utczákon faoszlopok lesznek elhelyezve. A Ganz-czég által bemutatott oszloptartó vasból a szebb utczákra 550 darabra lesz szükség. Darabja 40 korona; a betonlap ezenkívül 7.40 koronába kerülne. A lámpa elosztásnál a felett tárgyaltak, hogy 120 vagy 150 volt feszültséggel építsék-e? Erre nézve előbb megkérdezik **Hollós** József műszaki tanácsost.

* **Ügyosztály község.** Már megszoktuk azt, hogy a külföld mindenféle zűldséget ír össze rólunk, még ha maliczia nem vezet is. A legmulatságosabb tévedések a helynevekkel és címekkel esnek meg. Országgra szóló komikum volt például, mikor Kassa néhai püspöke, Schuster Konstantin részére Németországából ilyen czímen hozott levelet a posta: An Herrn Konstantin **Bischof**. Schuster von Kassa. Ilyen alaposan szégyenítette meg a német alaposágot **Breitenstein** alsóausztriai község, melynek kupaktanácsa Nagyvárad város átiratát ezen czímzéssel küldte vissza a napokban: An des Gemeinde amt **Ügyosztály**. (Ügyosztály község előjáróságának). Azt írja különben a kis germán község, hogy nem ért magyarul ott senki, hát azt látjuk a korrekciós czímzésből; azonban a német sógor is németül irt hozzánk, hát ne haragudjék ezért a nyelvbéli paritásért. A huza-vona levét különben Breitenstein maga issza meg, a mennyiben ő kereste meg a város tanácsát valami ügyben s ha most nem kap választ, magára vesse, mert a kedvéért nem fogják a magyar hivatalokat német kaptafára huzni!

* **Ongyilkos tisztviselő.** **Barabás** Géza a nagyváradai kir. törvényszék bünygyi irattárosa tegnapi virradó éjszakán hivatalos helyiségében felakasztotta magát. Tegnap reggel a törvényszék szolgálói a bünygyi irattárat belülről bezárva találták. Ez a szokatlan körülmény mindjárt gyanút keltett, de az ablakon át semmi változás sem volt észre vehető. De a mint az ajtót feltörve a terembe hatoltak, a bejáratnál balfelé eső zugban, a tetőzetig nyúló egyik iratcsomókat tartalmazó állvány oldalán holtan, függve találták **Barabás** Gézát. Megdöbbentően borzalmas látvány a félhomályban függő tisztviselő, előtte egy széken kopott fekete feszület állott, erre meredt a halott üveges tekintete. Az ongyilkos egyetlen sor írást sem hagyott hátra. Tettének okául zavart anyagi viszonyát emlegetik. **Barabás** Géza különben régi szorgalmas tisztviselője volt a kir. törvényszéknek. Evek óta kezelője a bünygyi irattárnak, s kötelességét mindezeideig kifogás-

talán pontossággal teljesítette, csak olykor-olykor panaszkodott szűkös fizetéséről, szorult anyagi viszonyáról. Régióta várva-várta a fizetésjavítást, majd talán akkor javíthat családjá sorsán. Az ideges, magába zárkózott emberen senki sem vette észre, hogy mily kétségbeesett harcot vív lelkében. Tegnapelőtt este még többször tudakozódott hivatalársaitól, hogy mikorra várható a fizetésjavítás, aztán társaival együtt távozott, s később észrevételül visszatért hivatalába s végrehajtott kétségbeesett elhatározását; felakasztotta magát. Az örökké anyagi gondokkal küzdő ember már többször foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Egyszer már meg is kísérelte, s fejébe lőtt, de akkor életben maradt, s azóta fejében hurcolta a koponyájába lőtt golyót. Az esetről értesített rendőrség megvizsgálta a hullát, aztán lakására szállították **Barabás** Gézát, a hol nejét és három kis árváját szjította le a megdöbbentő hír. A törvényszék tisztviselői gyűjtést indítottak a nagy anyagi szükségben maradt család felségélyezésére.

* **Aranylakodalom.** Lélekemelő jelenetek voltak tanu a király-daróczi r. kath. hívek a vasárnap délelőtti szent misén. Mise után az oltár elé lépett a községnek volt bírája s az egyháznak hosszú évek sora óta buzgó egyházfija, **Léber** János és neje **Geiger** Katalin s **Krisztián** János plébános szép, megható beszéd kíséretében áldást adott az öreg párra házasságuk 50-ik évfordulója alkalmából. A jubiláns derék öreg párt — kik egyszerű voltak mellett is valóban mintaképei az igazi jó, istenfélő családi életnek — a hívek elárasztották az aranylakodalom alkalmából üdvözlőkkel.

* **Uj rend a vámoknál.** A vámszabályzat dolgában tárgyalt a tanács tegnap délelőtt. A jogügyi bizottság által tett módosítások leg-többjét elvetette a tanács. Lényegesebb része a szabályzatnak az, hogy jövőben a vámosoknak nem lesz nyugdíj jogosultságuk. A fizetésüket azonban magasabbra emelik.

* **Halálozás.** Résztvétel értesülünk özv. **Nagy** Imréné, szül. **Kovács** Julianna haláláról. Férje több évtizeden át jegyző volt **Szalárdon**, hol néhány év előtt meghalt; özvegye utóbbi időben **Biharra** költözött vejéhez, **Matolcsi** jegyzőhöz, kinél f. hó 2-án hosszas szenvedés után elhunyt. **Keller** József ny. őrnagy az elhunytban anyósát gyászolja.

* **Gyilkos csősz.** **Varga** Imre báránai gőzmalomtulajdonos a **Berde** Lajos szekere Kárásztelekre jött vásárra. Innen haza menet a határon eléjük állott **Brevovai** István mezőőr, s a kocsi kérdőre vonta, hogy miért gázolt át a vetésen jövetkor is. Erre szóváltás fejlődött kettőjük között, s mikor **Berde** vonakodott az előjárósághoz menni, a hetvenkedő csősz fegyverével keresztül lötte **Berde** legott meghalt. Az esetről tudósították a nagyváradai kir. ügyészséget, honnan **Korn** Lajos kir. al-ügyész ment ki a vizsgálat megejtésére.

* **Dankó Pistának.** A magyar nótafa: **Dankó** Pista súlyos betegben fekszik a fővárosban. Országszerte megindult a mozgalom, hogy a beteg nótaköltő gyógyítását elősegítsék adományokkal. A napokban a nagyváradai káptalan egyik kiváló tagjánál előkelő társaság gyűjt össze ebédre. A jelen voltak megemlékeztek **Dankó**ról is. Az ebéd végével 40 koronát gyűjtöttek össze, amely összeget lapunk szerkesztősége fővárosi tudósítónk útján már eljuttatta a nehéz beteg dalköltőhöz.

* **Ongyilkos pinczér.** Egy kora vén ifjú dobta el tegnap délután elhibázott életét. **Lukács** Ferencz, a Kispipa vendéglő pinczére a tegnapi átdorbézolt éjszaka után nagybátyja lakásán az epreskertben halántékon lötte magát. A 18 éves pinczér két levélben búcsúzik el nevelő szülei-

tól és kedvesétől. Szüleinek irt levelében elmondja, hogy megrontotta életét a sok lumpolás és most már nem képes lemondani gyilkos szenvedélyeiről, tehát eldobja elviselhetetlenné lett életét. Arról is panaszkodik, hogy egy szerelmére méltatlan leányt szeret, s ez is oka elhatározásának. Zavaros bocsánatkérő mondatok után utolsó óhajlásaként azt kívánja, hogy legalább egy cigány kísérelje a koporsóját. Szeretdjétől egy pár cifra szóval búcsúzik. Zsebeiben két lány arcképét és revolver töltéseket találtak. A halántékon befuródott revolver golyó nem ölte meg a szerencsétlen fiút, s most a biharmegyei kórházban vivődik a halállal. Az esetről értesített rendőrség részéről *Pataky* fogalmazó és *Becsey* rendőr-mester siettek a tett színhelyére, s az eszméletre térített pincesz szavakkal is ismételte a levélben elmondott okokat, amiért nem akar tovább élni.

* **Rendőri hírek.** — *Felismert rabló.* *Imre* Istvánné szül. *Fábián* Lidia Vizvezeték-utca 43. sz. a. levő szatócsüzletébe december 16-án esti 6 óra tájt egy magas termetű ember jött be s egy doboz gyufát kért. A mint *Imréné* lehajolt a gyufaért, az ismeretlen öklével fejbe verte úgy, hogy összeesett. Ezután az ismeretlen a pénzes fiókhöz nyúlt, hogy annak tartalmát kiürítse, de a feleszmélt asszony kiáltozni kezdett. Erre a támadó őt torkon ragadta és talán meg is fojtja ha a szomszéd szobában levő tyúk kopogásától meg nem riad. De megriadt és elfutott. A gazembert tegnap ismerte fel *Imréné* s panaszára el is fogta a rendőrség *Kádár* József haraklányi szül. 25 éves faczér gépész-lakatos személyében, aki kihallgatás során beismerő vallomást is tett. Atkísértetett az ügyészséghez. — *Talált hulla.* A Városligetben levő vizvezetési kutháznál tegnap hullát leltek, melyről kiderült, hogy *Popa* Miklós 33 éves feketetői napszámos az illető. Hullaházba vitették, hol a halál oka kiderítése végett felboncolják. — *Találtak* egy fél gyermek cipőt és egy lánczon lógó kulcsot, melyeket igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrség 4-ik sz. szobájában. — *A két ételosztóban* vasárnap, hétfőn és kedden kiosztottak 3258 adag levest, ugyanennyi adag kenyeret s azonkívül 112 egész kenyeret. A két melegező helyen szombat, vasárnap és hétfő éjszaka meghált 74 férfi és 36 nő.

Pénzintézetek közgyűlései.

Vasárnap és tegnap két pénzintézet tartotta évi rendes közgyűlését. A nagyváradai ipartestületi hitelszövetkezet, mint az orsz. központi hitelszövetkezet tagja és a Biharmegyei Takarékpénztár.

Az ipartestületi hitelszövetkezet gyűlése.

Három évvel ezelőtt alakult meg a nagyváradai ipartestület kebelében a hitelszövetkezet, amely ezen rövid idő alatt is bebizonyította, hogy életképes és hasznára van az iparoságnak.

Bertsey György elnökölt.

A részvényesek nagyszámban jelentek meg.

Elnök konstata, hogy a közgyűlés határozatképes, amennyiben 98 részvényes, 345 üzletész képviselőjében jelent meg. A jegyzőkönyv vezetésére *Kelen* Béla titkárt kérte fel.

Ugyancsak ő olvasta fel az igazgatóság évi jelentését, mely a lefolyt év eseményeiről beszámolva, annak eredményét szembeállítja, az üzleti alapítás első évével. A számarányok minden téren öröndetes emelkedést mutatnak, így míg alapításkor csak 196 tag volt 642 üzletrésszel 32100 korona értékben, a lefolyt év végén már 465 tag szerepel, 1115 üzletrésszel, 55750 korona értékben. Az első év kölcsönzési átlaga 255.805 kor. 49 fill. volt, az elmúlt évben már 597.030 kor. 52 fill.

Mindezen összegek kivétel nélkül 6 $\frac{1}{2}$ %, ellenében nyújtattak a tagoknak kölcsön. Daczára ezen olcsó kamatlábnak, az igazgatóság kellő körültekintés és gazdálkodással egy, már tekintélyes tartalékalapot is tudott szervezni, mely az ideig nyereség részlettel együtt már 4650 kor. 43 fill. Ezenkívül van még egy az esetleges veszteségeket fedező alap is, 1439 kor. 76 fill. értékben.

Az üzletév különben 4291 kor. 37 fillér nyereséggel zárult, mely összegből a tartalék-alapra 1104 kor. 50 fill. iratik át, az igazgatóság, felügyelőbizottság javadalmazása és egyéb átírásokon kívül az üzletrészeknek évi 4 százalékos nyeresémet osztalék kifizetése javasoltatik.

A felügyelő bizottság jelentése után következett az igazgatóság és felügyelő-bizottság válaszlása. A közgyűlés bizalmának kifejezésésképen egyhangulag mind a régieket választotta meg és pedig:

Bertsey Györgyöt, *Rendes* Vilmost, *Andriska* Károlyt, *Cser* Jánost, *Czeglédy* Jenőt igazgatóknak. *Rozsly* Gézát, *Bodnár* Jánost, *Sztaril* Ferenczet felügyelő-bizottsági tagoknak.

Bírálo bizottsági tagokul megválasztattak: *Fröhlich* János, *Juhász* Benedek, *Kovács* Kálmán, *Lévai* Márton, *Milibák* József, *Oláh* M. Lajos, *Ováry* Lajos, *Plander* Sámuel, *Plesz* Aron, *Peller* Ferencz, *Stettner* István, *Spetkó* József, *Stágl* Kálmán, *Tátray* Sándor, *Urán* Mihály, *Vlád* Agoston, *Weinstock* Fülöp, *Köblös* Ferencz, *Müller* Salamon, *Weisz* Károly, *Bogdán* József, *Nemes* Lajos, *Voszka* Ferencz, *Kurcz* Ignác, *Gödény* Sándor, *Orbán* Ferencz, *Hann* Lajos, *Tárnoky* László, *Riger* Gusztáv, *Márkus* Bernáth rendes; *Kadlecsek* Sámuel, *Barza* József, *Szilágyi* Sándor, *Rákosi* Viktor, *Leitner* Lajos, *Szirmay* Lajos póttagoknak.

Ezzel a közgyűlés elnök buzdító szavai után befejeztetett.

A Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

A Biharmegyei Takarékpénztár folyó hó 1-én d. e. 11 órakor tartotta meg 31-ik évi rendes közgyűlését. *Dr. Wallner* Odön elnökölt.

Fleischhacker Gyula vezérigazgató előterjesztte a zárszámadásokat, igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentést.

Egyhangulag megválasztattak az igazgatóság tagjaivá *Szunyogh* Zoltán (uj), *Mihelly* Adolf, *Pek* novits *Imre*, *Orley* Kálmán, *Schwartz* Ferencz, *Schweiger* Ede dr., *Szunyogh* Szabolcs, dr. *Wallner* Odön, *Weisz* Gábor és *Weinberger* Jakab. A felügyelő bizottság tagjai lettek újból *Ragány* János, *Hegedüs* Géza, *Handel* József, dr. *Márkus* László és dr. *Moskovits* Miklós. A választmány tagjaivá ismét dr. *Gyémánt* Jenő, *Laszky* Armin, *Mihelly* Pál, *Elő* János, *Róth* János, *Steiner* Benjámin, *Papp* János, *Moskovits* Mór és dr. *Gerő* Sándor (uj) választattak meg.

Elnökké dr. *Wallner* Odön választott meg s a közgyűlés az új elnök éltetésével berekesztetett.

IRODALOM.

Az örökimádás IV. évfolyamának január havi füzeté megjelent. A jelen füzet a következő jeles dolgozatokat tartalmazza: *Teendők.* — *Gyertyaszentelő.* — *Oltáriszentség előtt.* — *A szabad szellem még arra is talál utat-módot, hogy a becsületen tultegye magát.* — *Saul.* — *Jézus Krisztus a jászolban, s az Oltáriszentségben.* — *Támogassuk a kath. sajtót.* — *A segédlelkész első absinthja.* — *A hangyák szentségtartója.* — *Oltáriszentségről.* — *Irodalom.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.*

Igazságszolgáltatás.

Kutba dobott gyermek.

— Esküdtészi tárgyalás. —

Vasárnap folytatta a nagyváradai esküdt-bírószág *Szatmári* Gábor oláh-homorogi paraszt-

legény büntvényének tárgyalását, aki — mint megírtuk — a kutba akarta ölni tizenegy esztendő kis testvérét.

A vád és védelem s a szokásos elnöki rezümé után az esküdtek visszavonultak tanácskozni. Alig tíz percnyi tanácskozás után *Forrás* József esküdtfőnök kihirdette a verdiktet, amely *Szatmári* Gábort bűnösnek mondja ki a *gyilkosság bűntettének* a kísérletében.

A törvényszék e verdikthez képest a vádlottat a btkv. 278. §. és 65. §-alapján a 92. §. alkalmazása mellett elítélte 3 évi *fegyháza*. A büntetésből a vizsgálati fogság által három hónapot kitöltöttnek vett.

Az ítéletben a kir. ügyész megnyugodott, a vádlott és a védő azonban semmisségi panaszt jelentett be.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTAR.

Febr. 7. Postások bálja a Zöldfában.

Febr. 7. Tiszti-bál.

Febr. 15. Az izr. uőgyelet hangversenye és táncestélye

Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.

Február 22. Tüzlőtő bál a Zöldfában.

A 48-as bált vasárnap este tartották meg szép sikerrel a Zöldfa-szálloda helyiségében. Már évek óta nem volt a népkörnek ilyen sikertelt táncvigalma, mint a vasárnapi. A kör tagjai családjaikkal zsufolásig megtöltötték a Zöldfát, s legkedélyesebb hangulatban mulattak a késő éjjeli órákig. *Barabás* képviselőt a bálról táviratban üdvözölték a következőkben:

Barabás Béla képviselő
Budapest.

A nagyváradai 48-as bál sajnálattal nélkülözi a megjelenésben akadályozott szeretett képviselőjét; de a szép sikerű bál alkalmából törhetetlen odaadásáról biztosítja

Szokoló.

A mulatságon jelen voltak névsorát lapunk holnapi számában közöljük.

Altiszti bál. A cs. és kir. 37. sz. József főherceg nevét viselő gy. e. tovább szolgáló altiszti kara a Kereskedelmi Csarnok nagytermében február 14-én fényesnek ígérkező altiszti bált rendez, melyen a főbb tisztikar is nagy számban fog résztvenni. A bál kezdete 9 órakor. A kibocsátott meghívó belépti jeggyel szolgál.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Csepürágók (Rédey Szidivel.)

Csütörtök: Loute.

Péntek: Monna Vanna (új szereposztással.)

Szombat Svihákok.

Monna Vanna.

Az igazi lángész meglep, elragad, az újdonsággal hatalmába keríti a lelket, de soha, még a legkényesebb témánál sem sért.

Maeterlinck, a *Monna Vanna* szerzője, olyan kényes témát választott, a melyen egy modern párisi vagy budapesti író föltétlenül keresztülbukott volna, egyenesen bele a trágárságba. S az eddig ismeretlen belga ügyvéd csinált belőle olyan remek drámát, mely kényes témája mellett sem sérti senki lelkületét s a szigorú határok megtartása mellett is mindvégig lebilincselően érdekes.

Rövid a mese. *Prinzivalle*, a *Pisát* ostromló firenzei hadsereg vezére csak azon fel-

tétel alatt ad kegyelmet a városnak, ha éjnek idején, pusztán a köpenyébe burkolva kimegy sátorába a pisai parancsnok, Guido neje, Vanna. Az asszony meghozza ezt a rettenő áldozatot s kimegy Prinziálléhoz, ahol megtudja, hogy őt az ellenséges fővezér gyermek-kora óta forrón szereti. Vannában is fölébrednek az emlékek; a rettenetesnek vélt éjszaka az emlékeztető lesz, a közös emlékek, Prinziállé lovagias viselkedése elbűvöli az asszonyt, a ki férje mellett csak az egyszerű, becstelen, de nem a Prinziállé örüléssel határos szerelmét érezte. Ebredez benne is a szerelem s mikor az áruláson felbőszült frónzeiek Prinziállét fenyegetik, Vanna magával viszi Pisába. A város örömmel, férje vad kétségbeeséssel fogadja és senki sem hiszi neki, hogy ártatlanul került ki Prinziállé sátorából. Prinziállé sorsa a bosszuszomjas férj kezében biztos halál. Ekkora bizalmatlanság láttára, mikor Guido Vanna legszentebb esküjének sem hisz s mikor Prinziállé halálos veszélyben forog, Guido elveszti Vanna szerelmét. Vanna kiábrándul belőle s csak Prinziállét akarja megmenteni. E végtől azt hazudja, amit férje megírt s egy rettenetes jelenetben kiviszi, hogy férje reá bizza Prinziállé börtönének kulcsait. Boldogan kiált fel: »Most kezdődik a szép, a szép!«

Mesteri az a mód, a hogy Maeterlinck egyes markáns jellemeiből darabját felépíti. Valamennyi szereplőnél azt mondjuk: eh, hisz ez abszurdum! én nem így cselekedném! De a darab végén jobban meggondoljuk: majdnem képtelenség, de atóvgre nem lehetetlen, hogy más így ne tegyen. Pl. egyikünk sem fogja Monna Vanna elhatározását magasztalni; de végre is ilyen tulzó foka az önfeláldozásnak nem abszurdum. Guidot nem tekintjük a férfi ideáljának, mikor nejt az ellenfélhez menni enged s mikor visszajött után inkább hiszi szégyenét, mint dicsőségét; de a jellem maga nem képtelenség, sőt ilyen katonás, erőszakos, de azért alapjában határozatlan embernél az egyensúly könnyen felbillen s a mit tesz, hihető. Prinziállét viszont erősen idealista szempontból kell felfogni s akkor ha nehezen is hisszük, de következetesnek s a romantikus világban lehetségesnek kell elismernünk egy kegyetlen békefeltételt, mint a hirtelen fölébredő lovagias gyöngédséget. Legkevésbé tulzott jellem az atyáé, Marcsé; épp azért ez a leghihetlenebb. Hogy egy apa ilyen józanul adjon ilyen rettenetes tanácsot, az abszurdum.

Mesterien jönnek össze a jellemek azon az alapon, hogy egymást félreértik s a maga szempontjából mégis mindenkinek igaza van. Ilyen erősen szőtt bonyodalmat igazán nem tud kettévágni más, csak a szerelem. A mi pedig a jellemeken, bonyodalmon túl is lebilincseli a néző lelkét, az a remek díkezió, a gyönyörű nyelvezet.

Az előadás egyike azoknak, a melyekre szintársulatunk méltán büszke lehet. Tóth Eleké (Prinziállé) a babér oroslánrésze. Ez a nagy tehetségű és szorgalmas színész minden felléptével kiválik; de olyan igazi bensőséggel, természetes hévvel és mély pszichológiával még soha sem adott szerepet, mint Prinziállét. Kabinetalakítás, a melyhez szinténatulálunk. Oszályos társa a sikerben Kovács Mariska (Monna Vanna). Igen előnyös megjelenés, szépség, érzéses játék s hangjának színező képessége biztosították sikerét. Kár, hogy a kitörésekhez organuma kissé gyenge. Igen alapos tanulmány eredménye Peterdy Marcoja s értékes, komoly alakítás Dési Trivulziója. Szarvasi Sándor minden igyekezete mellett sem az a katonás, nyers, lobbanékony, majd kétségbeeső s végelemzésben gyenge jellemű Guido, a kit a szerző megírt. Az I. felvonást abszolút egy-

formaságával homoktengerre tette. Igen jó volt a III. felvonásban, mikor Prinziállét felismerte és sikerültek azok a jelenetek, mikor Vanna szavai fölött tépelődött. Egyébiránt itt is sok volt az egyhangúság. Szathmáry Vendiója pedig egyenesen kínos jelenség.

Dr. K. A.

Loute. Pierre Véber bohóságát a héten is műsorra tűzte a Szigligeti-színház. Holnap csütörtökön játszik *Loute*-ot. A czimszerep vezettal is a H. Novák Iréné.

Rédey Szidi mai föllépése. M. Rédei Szidi, szintársulatunk bájos primadonnája ma lép fel ismét a Szigligeti-színház deszkáira a m. kir. Operaházban aratott sikerei után. A m. kir. Operaház analeiseiben ritka dolog, hogy egy vidéki vendégprimadonnát oly őszintén ünnepejjenek, mint a hogyan ünnepejtek Rédey Szidit, mikor az elmúlt pénteken a *Villars dragonyosai*-ban Friguet Rózsit énekelte tökéletes énektudással. Nemcsak a saját művészetének, hanem a Szigligeti-színháznak is, melynek tagja, dicsőséget szerzett e vendégjátékával és ezért értjük az érdeklődést, mely egy hónapi távollét után való mai felléptét kíséri.

A gyönyörű muzsikájú *Csepürágókban*, mely a szezon legvonzóbb kasszadarabja volt eddigéig, lép ma újra színpadunkra Rédey Szidi. A közönség lelkes ovációban készül ma részesíteni a kedves viszontlátás örömére. A többi több szerepek a régi jó kezekben lesznek.

Monna Vanna új szereposztásában. Pénteken új szereposztásban kerül színre *Monna Vanna*. A próbák már javában folynak az új szereposztásból. Giovanna szerepét László Irén, Marco Colonna szerepét Bognár János, Guidoét Kovács Lajos fogja pénteken játszani. Prinziállé ezuttal is Tóth Elek.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 138.

Bérlet 120. sz.

Ma szerdán, 1903. február 4-én:

Csepürágók.

Nagy operett.

SZEMÉLYEK:

Malicorne, cirkuszigazgató	—	Bognár J.
Adelaide, neje	—	Benkő Jolán
Susanna, köztánczosnő	—	M. Rédei Szidi
Pingouin, a világ legerősebb embere	—	Pintér Imre
Marion, menyasszonya	—	T. Pogány Janka
Valangoujou báró, André nagybátyja	—	Krasznay Andor
Az »Arany kakas« korcsmárosa	—	Szathmáry Árpád

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Tamlászék, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, február 5-én:

LOUTE.

Bohózat.

Közönség köre.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirott bánatos szülők ez uton mondanak köszönetet az ismerősök és jóbarátoknak kedves gyermekük temetésekor nyilvánított szíves részvételéért; különösen a Szt. Vincze-intézet vezetőségének hála köszönetüket fejezik ki a beteg körüli önfeláldozó fáradozásukért.

Tisztelettel

Bak István és neje.

139.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör ülése.

A kath. kör választmánya ma, szerdán délután 6 órakor saját helyiségében ülést tart, melyre ez uton is felhívjuk a választmányi tagok figyelmét.

A Nagyváradai Jogász-egylet

Hétfőn d. e. 11 órakor tartotta meg nagy érdeklődés mellett közgyűlését.

Ritók Zsigmond elnök nagyszabásu megnyitó beszédet tartott, melyben megkapó szavakkal ecsetelte a jogtudomány és az egylet feladatait.

A szép eszmével teljes beszédért Mihelffy Adolf mondott köszönetet és indítványára elhatározták e beszéd kinyomatását.

Majd Dr. Magyary Géza olvasta fel nagy gonddal szerkesztet titkári jelentését, melyben az egylet eddigi napsikertü működését vázolta.

Az egylet, jelentéseiből kitűnőleg ez ideig 18 felolvasó ülést tartott. Utána Dr. Baróthy Pál az egylet buzgó pénztárnokának jelentése következett, e szerint az egyleti tagok száma a múlt év végén 102 volt, de azóta is számszerűen jelentkeztek.

Majd a választókra került a sor, melynek eredménye a következő:

Elnök: Ritók Zsigmond.

Alelnökök: Hlatky Endre, Sável Kálmán.

Titkárok: dr. Magyary Géza, dr. Várady Ödön.

Pénztárnok: Baróthy Pál.

Ügyész: dr. Fodor Gyula.

Könyvtárnok: dr. Perczel Adolf.

Választmányi tagok: dr. Agoston Péter, Bary József, dr. Bozóky Alajos, dr. Berkovics Ferencz, Gáthy Bálint, Gerő Armin, dr. Grósz Mennyhért, Hegyesi Márton, dr. Hoványi Gyula, Kepes Z. Miklós, Kurovsky Ferencz, dr. Móró Pál, dr. Nagy Géza, Nagy Ferencz, Nagy Lajos, Nizsalovszky Endre, Papp Miklós, dr. Plopu György, Rádl Ödön, Schöpflin Agoston, Tóth Imre, dr. Várady Zsigmond, Velyáczky Gyula, Walner Ödön.

Az egylet elhunyt nagyérdemü lelkes titkáranak dr. Ritók Gézának és elhunyt szorgalmas tudós tagjának Gedeon Lászlónak érdemeit a közgyűlés jegyzőkönyvileg megörökítette.

Kurovsky Ferencz indítványára a tisztikarnak buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A közgyűlés az elnök lelkes éltetésével ért véget.

A biharmegyei orvos és természettudományi egyesület szakülése.

A Biharmegyei természettudományi egyesület február 1-én tartotta szakülését, dr. Konrad Márk kir. tan. elnöklete alatt és nagy-

számu tagok jelenlétében. A szakülésnek ezuttal ismét kiváló vendége volt: Dr. **Marschalkó Tamás** egyetemi tanár.

Az elnök **Konrád Márk** szívélyesen üdvözölte dr. **Marschalkó** Tárást, mire az felolvasta értékes tanulmányát a **dörkörtan** jelentőségéről. Alaposan sok tudással és a meggyőződés erejével bizonyította, hogy a dermatologia elhanyagolása az egyetemeken mily súlyos kárt okoz az orvosi gyakorlatban s fejtegette a különböző bőrbetegségek folyamat, pusztításait, s azok borzasztó kihatását a családi, társadalmi és nemzeti életre nézve.

Dr. **Baróthy Akos** városi főorvos jelentése Nagyvárad közegészségügyi állapotáról ezuttal nem kedvező, a mennyiben január hónapban a születések száma 146, — a halálozás száma: 156 volt. A ragályos betegségek száma is szaporodott. Kanyaróban megbetegedett 24, vörmenyben 37 (3 halálos), difteritisz: 19 (7 halálesettel), typhus 1, tüdőlob 21, tüdővész 17. A hurut-lobos bántalmak léptek föl sűrűn, — mint általában mindenütt.

A szakülés összes tagjai este **Karner** étteremben gyűltek egybe barátságos vacsorára, melyet számos, kellemes áldomás fűszerezett.

NYILTTER.

Szabott árak!

China-ezüstgyári raktár

néven új, fényes, régi szükségét pótló üzlet nyílt meg Nagyváradon, a

BÉMER-TÉREN,

(Lukács aranyműves eddigi helyiségében).

A »CHINA-EZÜST GYARI RAKTÁR«-ban

művészi kivitelben és meglepően jutányos áron kaphatók a legmodernebb china-ezüst cikkek, leg-
hirnevesebb elsőrangú gyárakból. Ezek a cikkek ma már alig nélkülözhetők az uri házakban s jutányos áruknál fogva a legalkalmasabbaknak bizonyultak a háztartásban. A legelőkelőbb ilyenmű gyárak remekei vannak felhalmozva a Nagyváradon most létesült china-ezüst raktárban, melynek megtekintésére felhívjuk a tisztelt közönség figyelmét. 70.

TAVIRATOK.

A szász trónörökösné regényéhez.

Bécs, február 3. (Saját tud. távir.) A Berliner Local Anzeiger értesülése szerint, mikor **Lujza** szász trónörökösné értesült gyermeke betegségéről, elájult s orvosos tanácsára pár napig ágyban marad.

Drezda, február 3. (Saját tud. távir.) **Giront** tudósították az osztrák és szász udvari körökből, hogy a trónörökösné születendő gyermekét az uralkodóházak el fogják követelni mint az uralkodóház tagját. Hír szerint ez ellen Giron mindent el fog követni.

Fassie Tódor temetése.

Budapest, febr. 3. (Saj. tud. táv.) Ma délután temették el nagy részvét-mellett **Fassie** Tódort a m.-csékei kerület orsz. képviselőjét. A temetésen jelen volt **Apponyi** Albert gróf vezetésével számos képviselő, köztük **Münich** Aurél, **Szerb** és **Sücs** képviselők. A gyászszertartás alatt román egyetemi ifjak gyászdalokat énekeltek.

Elítelt nemzetiségi igazgató.

Marosvásárhely, febr. 3. (Saj. tud. táv.) Ma ítélkezett a kir. törvényszék **Korodi** Luc szász igazgató képviselő ügyében. Nemzetiségi igazgatásért *egy évi államfogházra és 2000 korona pénzbüntetésre* ítélte. Továbbá **Ries** Gyulát és **Orendi** Lajost szintén nemzetiségi igazgatásért hat-hat havi államfogházra és 1000—1000 korona pénzbüntetésre ítélte a marosvásárhelyi kir. törvényszék. A jogerőre emelkedett ítéletet közölnie kell a Kronstadter Zeitungnak.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irtá: **Sienkiewicz Henrik.** 190

— Bizony, Annus, te úgy megszépültél, hogy aki rád néz, valósággal megvakul.

A lány kedvesen nevetett.

— Te csak azért beszélsz, hogy meghódíts.

— Egyidőben akartam is, szólt vállatvonva a lovag. Isten tudja — valamikor szerettem volna és még sem tudtam és most — szívből kívánom Longinusnak, hogy boldog legyen.

— Hol van Longinus? kérdezte Annus, suttogva, lesütött szemekkel.

— Samoscsban, Skrzetuski-val. Már kapitány lett és ugyancsak tanulja a szolgálatot. De ha tudta volna, hogy itt kívül találkozhatik, oh bizonyosan szabadságot kér és ide sietett volna. Nagyon jeles ember különben, aki a kiténtetést megérdemelte.

— És nem érte semmi baj a háboruban? — Azt hiszem, hogy te inkább arra vagy kíváncsi, hogy levágta-e már a három török-fejet.

— Nem hiszem, hogy ő azt komolyan akarja.

— Pedig elhíheted. Ezen keresztül kell neki esnie. Keresi is szorgalmasan az alkalmat. Mahnowka mellett megcsodáltuk, amint küzdött a tömeg között. A herceg maga is bámulta és mondható, hogy olyan hadakozást még életemben nem láttam. Ha a te kezéd himzette övet viseli a harcban, borzasztó dolgokat művel. Légy nyugodt, ő meg fogja találni a három fejet.

— Mindenki találja meg azt, amit keres, — szólt Anna sóhajtván.

Wolodyjowski is sóhajtott és az ég felé fordította a szemét. Ekkor csodálkozva vett észre valamit a szoba sarkában.

Onnan egy haragos vörös arc tekintett reá. Az arczot hatalmas orr és szalmakévéhez hasonló bajusz ékesítette.

Az arcz, mely teljesen ismeretlennek tűnt fel Wolodyjowski előtt, valóban ijesztőnek látszott, de Wolodyjowski nem volt nagyon ijedős. Csodálkozva fordult Annushoz és azt kérdezte:

— Miféle alak az ott a sarokban, amelyik úgy bámul reám, mintha leakarna nyelni és úgy rángatja a száját, mint valami öreg banya az imádkozásnál?

— Az? — nevetett Annus, gyöngyfogsorát mutatva. Az Charlamp ur.

— Miféle pogányfajzat?

— Nem pogány ő, hanem a Petykor-ülánusok kapitánya a wilnai vajda ezredéből. Ő visz bennünket Varsóba s ott megvárja a vajdát. Ne

kerülj az útjába, Mihály, mert nagy emberpusztító.

— Azt látom, azt látom. De ha olyan nagy emberpusztító, nálam zsirosabb falatokat is találhat. Mért feni hát a fogát rám és nem másra?

— Mért... szólt Annus csendesen nevetve.

— Mért?

— Mért belém szerelmes és azt mondja hogy mindenkit, aki hozzám közeledik, darabokra fog szaggatni és most, elhíheted, hogy ha nem tekintené a hercegi pár jelenlétét, tüstént beléd kötne.

— Nesze nekem! szólt Wolodyjowski vigán. Hát így vagyunk, Anna kisasszony? Hát csakugyan elénekelhetjük, hogy: úgy győzedelmeskedel a sziveken, akár egy tatárseregen! Ugy látszik, kisasszony, hogy meg se mozdulhatsz már a nélkül, hogy valaki beléd ne bolonduljon.

— Pedig az a szerencsétlenségem! szólt Annus lesütött szemekkel. Ej, micsoda farizeus vagy! Mit fog ehhez Longinus szólni? Mit tehetek én róla, hogy Charlamp mindig a sarkamban van? Én nem szenvedhetem, látni se akarom.

— Na, na! Vigyázz, hogy vér ne folyjon miattad. Longinust az ujjad köré csavarhatod, de az érzelmi dolgokban nem érti a tréfát.

— Csak levágná a fülét, örömem lenne benne.

Igy szólt, hirtelen sarkon fordult és a szoba tulsó oldalára surrant át. Carbonihoz, a herceg-asszony háziorvosához és azzal kezdett valamit tárgyalni. Az olasz a tetőre szegeszte a szemét, mintha nagy felindulásban volt volna.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Szelvény beváltás. A nagyváradi iparpestületi hitelszövetkezet 1902. évi nyerevény osztaléka, a mai naptól fogva, a délelőtti hivatalos órák alatt a 3. számu szelvény ellenében a pénztárnál kifizettetik. Egyben tudjuk, hogy a mennyiben az 1-ső számu szelvény ezen év folyamán be nem váltatnék, annak értéke, az alapszabályok 61. §-a alapján, a tartalék alap javára elévül. Nagyváradon, 1903. február hó 3-án. Az igazgatóság.

Határidők.

Budapest, febr. 3.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.96
Káposzta, repce, aug.	6.96

Értéktőzsde.

Budapest, febr. 8.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzőlog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. febr. 3-án.

Magyar aranyjárdék 4	121.—
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban $\frac{4}{3}\%$	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	201.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	161.50
Osztrák járdék papirban	100.50
Osztrák járdék papirban	100.50
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	101.50
Osztrák államsorsjegyek	156.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	750.50
Osztrák hitelintézet részvény	700.—
Párisi vista	95.50
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.08
Németbirodalmi márka	117.15
Londoni vista	239.95
20 márkás arany	23.41

A szerkesztőjét felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Olcsó lakás.

Nagy Teleky-utcán, a Kath. Legényegylet házában, az emeleten egy utcai és egy udvari szép tágas, világos, egymásba nyíló szoba minden órán olcsóáron kiadó. Értekezhetni a házmesternél ugyanott.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó. Bővebbet a házmesternél. 180.

Három magtár

azonnal kiadó a **Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank** Nagy Teleky-utcai házában. 306

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege- és vadkereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

117

Mélyen tisztelt vevőinknek szíves tudomására hozzuk, hogy eddigi tűzletünket modern berendezéssel és új helyiség hozzávételével kibővítettük, valamint fűszer-, csemege-raktárunkat is jóval megnagyobbítottuk, úgy, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelhettünk, még azon nagyvárosias szokást is behoztuk, hogy igen tisztelt vevőink kényelmére a megrendelendő árukat naponta kétszer, délelőtt és délután, saját e célra készített fogatunkkal hazaküldjük. Kérjük úgy a helybeli, mint a vidéki vevőinket, b. látogatásaikkal és megrendeléseikkel megtisztelni. — Magunkat ajánlva, maradtunk

tisztelettel

SZABÓ és HAJNAL.

Coaks árleszállítás!

A nagyobb hidegek elmúltával még oly nagy coaks-készletünk van, hogy elhátároztuk, miszerint a coaks árát 1903. Február elejétől kezdve métermázsánként

négy koronára

leszállítjuk.

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag a coaks.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

g á z - c o a k s,

mert a súlyosabb és ez által drágább melle coaks (Meiler-Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk **4 kor.** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermázsánként 28 fill.** fuvardíjért **házhoz szállítjuk** a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a **coaks** vásárlásánál, amennyiben, ha **250 kilós részletekben rendelnek, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.**

K á t r á n y á r j e g y z é k :

2-9 kilóig 6 krajczár kilója

10-149 kilóig 5 krajczár kilója

150-1000 kilóig 4 krajczár kilója.

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál további 10 százalék engedményt adunk

Egy hordó ára külön **4 korona.**

Az ára gyártelepünkön átveendő és innen egyszerre elszállítandó.

Nagyvárad, 1903. január hó 31.

Nagyvárad légszeszgyár:

Az igazgatóság.

138.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.